

نوستالژی در مثنوی معنوی با رویکرد به دفترهای سوم تا ششم

مریم جلالی کندلجی¹، پروین دخت مشهور²

1- دانشجوی دکتری، دانشکده زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور، ایران

2- استادیار، دانشکده زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد نیشابور، ایران

چکیده

نوستالژی احساس حسرت نسبت به گذشته در اثر از دست دادن جوانی، یادآوری خاطرات کودکی، هجران معشوق، مهاجرت، غم مسائل اجتماعی و... است که به صورت فطری و غریزی در نهاد همه وجود دارد. نوستالژی احساس دلتنگی و حسرت انسان برای چیزهایی است که بنا به دلایلی اکنون آن‌ها را از دست داده است. در میان عارفان و صوفیان نوستالژی از غربت آن‌ها در جهان ناسوت ناشی می‌شود که به سبب هبوط از اصل خود، جهان معنا، دور افتاده‌اند و پیوسته آرزوی بازگشت به آن جا را دارند. در این پژوهش به بررسی نوستالژی و عوامل آن در دفترهای سوم تا ششم مثنوی پرداخته شده است: هبوط به عنوان دلیل اصلی غربت آدمی در این دنیا به سبب نوشیدن آدمی از می‌الست و مست شدن از آن، فزون‌خواهی خود آدمی و وسوسه‌های حواشی شکل می‌گیرد. غم هجران معشوق، احساس اشتیاق به وطن نخستین و یادآوری خاطرات شیرین گذشته جهان معنا، محرک‌های آدمی برای میل به بازگشت به اصل خود هستند و عارفان با رجوع اجباری به همه این آرزوها دست خواهند یافت.

کلمات کلیدی: مولانا، مثنوی معنوی، نوستالژی، ادب عرفانی

Nostalgia in Maṭnawīye Ma'nawī with an outlook to the third to sixth books

Maryam Jalali Kondelaj¹, Parvindikht Mashhur²

1. PhD student, Department of Persian Language and Literature, Islamic Azad University of Neyshabur branch, Iran

2 Assistant Professor, Department of Persian Language and Literature, Islamic Azad University of Neyshabur branch, Iran

Abstract

Nostalgia is yearning for the past due to the loss of youth, childhood memories, beloved separateness, immigration, sorrow of social issues, etc. that exists in everyone naturally and instinctively. Nostalgia is homesick and longing for things that have been lost. Among mystics and Sufis, nostalgia results from their liveness in the temporal world who have been fall apart from their origin-spiritual world- and always aspire to return to it. In this study, the nostalgia and its elements are investigated in the third to sixth books of Masnavi: the fall as the main reason for Adam's liveness in this world is due to drinking wine and being drunk, seeking more and Eve's temptation. Grief of being separated from beloved, desire toward home and remembering the sweet past memories of spiritual world are motives of man to go back to origin.